

Çizgideki düşünce...

Önceki gün 30 Temmuz'da **Turhan Selçuk**'un 97. yaş günü için muhteşem bir sayfa hazırlanmıştı Cumhuriyet'te. Birbirinden kıymetli değerlendirmeleri okuyunca ben de bir kez daha paylaşmak istedim. Ama asıl amacım "SAKIN KAÇIRMAYIN! *Mutlak gidip Yapı Kredi Kültür Sanat'taki retrospektif sergiyi görün*" demek. Bir daha böyle fırsat ele geçmez. 60 yıllık birikimin orijinal örneklerini görebilmek için son bir haftanız kaldı.

'Benim Turhan Selçuk'um'

Çocuktum, gazetelerde, dergilerde onun karikatürlerini görüyordum.

Okul yıllarımda onun karikatürlerini elden ele dolaştırıyorduk.

Onun karikatürlerini izledikçe, genç beyinlerimizde her tür haksızlığa, en yakınımızdaki ve en uzaktaki tüm haksızlıklara karşı çıkmamız gerektiğini öğreniyorduk. Ve insan onurunu, ne pahasına olursa olsun korumamız gerektiğini...

Aklı beş karış havada, ders çalışmakla okulu kırmak arasında gidip gelen genç kızlardık ama o karikatürler karşısında toparlanma gereğini duyuyorduk, kendimize çekidüzen, düşüncelerimize çekidüzen verme gereğini duyuyorduk...

Yetişmemizde, kişiliğimizi bulmada Turhan Selçuk'un büyük bir payı olduğuna inanıyorum.

Okul sıralarında, orta ya da lise dönemlerinde, çizgilerinin özgünlüğünden, ustası olduğu ekonomik anlatımdan, yarattığı kendine özgü dilden, karikatür sanatına kattığı boyutlardan haberdar mıydım, doğrusu bilmiyorum. Belki de yalnızca konusu, verdiği mesaj ilgilendiriyordu beni.

Bu yukarıda saydıklarımı sonradan keşfedecektim.

Bugün *sergiyi* gezerken, bu denli çağdaş, modern çizgilerin, bu denli çağdaş düşünceyi barındırması yeniden yeniden karşıma çıkıyor.

Kesişen yollar

Gazeteciliğe başladıktan sonra ise Turhan Ağabey ile aynı çatı altında çalışmam bana övünç kaynağıydı... Milliyet gazetesinde uzun yıllar bir aradaydık...

Yıllar geçti, Milliyet'ten atılmamız da aynı güne rastladı. İnternetin "flaş" haberlerinde, atılanlar listesinde, adımla onunkiyile bir arada görmek, yüzümü güldürmüştü...

"Flaş flaş flaş... Milliyet'ten atılanlar listesine iki isim eklendi: **Turhan Selçuk ve Zeynep Oral!**" Tarih 28 Şubat 2001'di. (Sonradan o güne ilişkin çok öyküler ürettik.)

Sonra Cumhuriyet gazetesinde yollarımız yine kesişti.

Turhan Selçuk'la aynı çatı altında çalışmanın kıvancını yaşadım. Onun bulunduğu, olduğu yere kazandırdığı saygınlıktan kendime pay çıkarmaya çalıştım her zaman...

Adanmışlık...

Onunki, çizgiye adanmış tüm bir yaşam... Yalnız çizgiye değil... İnsanı insan yapan değerlere adanmış bir yaşam...

O çizgilerle, insan haklarını, insan onurunu birbirinden ayırmak olanaksız...

O çizgilerde, başkaldırıyı, sömürüye, eşitsizliğe, yalana, talana başkaldırıyı görmemek olanaksız...

O çizgilerde şiddete, kaba kuvvete, hoyratlığa karşı duruşu, direnişi fark etmemek olanaksız...

O çizgilerin gerisinde sonsuz bir derinliği hissetmemek, düşünceye, emeğe, çalışmaya verilen önemi duymamak olanaksız...

"Karikatür" sözcüğünden çok daha geniş alanlara ve anlamlara uzanan bir çizgi **sanatı**: Doğu'nun mistik çizgileriyle, Batı'nın düşünce biçimlerini harmanlayan bir biçem...

Gözlem ve düşünceye dayanan, ayrıntıların, çeşitliliğin zenginliğini, en ekonomik biçimde, en yalın, en açık seçik iletme tutkusu...

Gözlemleri tartışmaya, tartışmayı eleştiriye, eleştiriye dirence, direnci başkaldırıya dönüştüren bir tutum... İnsana ilişkin her konuda sınırsız bir özgürlük...

İşte belki de Turhan Selçuk'un **sanatının** büyüğü bu sınırsızlıktan kaynaklanıyor.

Benim TurhanAğabey'imın çizgilerinin bence tek amacı vardı: Dünyayı değiştirmek: Daha güzel, daha eşit, daha demokratik bir dünya; savaşızsız, sömürsüz bir dünya yaratma çabası...

En özgür kuşlardan daha özgür çizgileri hep bu amaçla, bu yolda kanat çırpıtı... ("Turhan Selçuk: Çizgideki Düşünce" yazımın geniş "O Büyülü İnsanlar" -Alfa Yayınları- kitabımda.)

Turhan Selçuk **Sergisi**'ne emeği geçen herkesi kutluyorum. Düzenleme, sunum, seçimler, **sergileme** hepsi harika. Tasarım: **Yeşim Demir**, Koordinatör: **Veysel Uğurlu**, Danışmanlar: **Behiç Ak** ve **Semih Poroy**'a teşekkürler.

Görmeyen kalmasın: **Sergi** 9 Ağustos'ta kapanıyor.